Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0261

Sprawozdanie Komisji dotyczące Serbii – 2025 r.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 lipca 2026 r. w sprawie sprawozdania Komisji dotyczącego Serbii – 2025 r. (2025/2255(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Serbii, z drugiej strony[1], który wszedł w życie 1 września 2013 r.,

– uwzględniając wniosek Serbii o członkostwo w UE złożony 19 grudnia 2009 r.,

– uwzględniając opinię Komisji z 12 października 2011 r. na temat wniosku Serbii o członkostwo w Unii Europejskiej (COM(2011)0668), decyzję Rady Europejskiej z 1 marca 2012 r. o przyznaniu Serbii statusu kraju kandydującego oraz decyzję Rady Europejskiej z 28 czerwca 2013 r. o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Serbią,

– uwzględniając porozumienie brukselskie z dnia 27 lutego 2023 r. i umowę z Ochrydy z 18 marca 2023 r. oraz załącznik realizacyjny do niej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z dnia 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III)[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1449 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na

---

1 Dz.U. L 278 z 18.10.2013, s. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.

2 Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.

Bałkanach Zachodnich[3],

– uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach w dniach 19–20 czerwca 2003 r.,

– uwzględniając oświadczenia ze szczytów UE–Bałkany Zachodnie z dnia 17 maja 2018 r., który odbył się w Sofii, i z dnia 6 maja 2020 r., który odbył się w Zagrzebiu,

– uwzględniając Konwencję ramową Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych ratyfikowaną przez Serbię w 2001 r. oraz Europejską kartę języków regionalnych lub mniejszościowych Rady Europy ratyfikowaną przez Serbię w 2006 r.,

– uwzględniając briefing techniczny Amnesty International opublikowany 27 marca 2025 r. pt. „Serbia: journalists targeted with Pegasus spyware” [Inwigilacja serbskich dziennikarzy za pomocą oprogramowania szpiegowskiego Pegasus] (70/9186/2025 EUR), dokumentujący inwigilację dziennikarzy śledczych za pomocą oprogramowania szpiegowskiego Pegasus,

– uwzględniając sprawozdanie krajowe Freedom House na temat wolności na świecie za 2026 r. dotyczące Serbii, opublikowane 19 marca 2026 r.,

– uwzględniając światowy ranking wolności prasy za 2025 r. opublikowany przez Reporterów bez Granic 2 maja 2025 r.,

– uwzględniając spotkanie przywódców państw Bałkanów Zachodnich w sprawie planu wzrostu gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich, które odbyło się 1 lipca 2025 r. w Skopje (Macedonia Północna),

– uwzględniając deklarację przyjętą 17 grudnia 2025 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,

– uwzględniając konkluzje prezydencji z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie rozszerzenia,

– uwzględniając proces berliński zapoczątkowany 28 sierpnia 2014 r.,

– uwzględniając wnioski przewodniczącego ze szczytu w sprawie procesu berlińskiego, który odbył się 22 października 2025 r.,

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 października 2020 r. pt. „Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0641),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 listopada 2023 r. pt. „Nowy plan wzrostu gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich”

---

[3] Dz.U. L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

(COM(2023)0691),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 lipca 2025 r. pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r. – Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej” (COM(2025)0900) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r. – rozdział dotyczący sytuacji w zakresie praworządności w Serbii” (SWD(2025)0931),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 4 listopada 2025 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2025 r.” (COM(2025)0690) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2025 dotyczące Serbii” (SWD(2025)0755),

–– uwzględniając pierwsze porozumienie w sprawie zasad dotyczących normalizacji stosunków między rządami Serbii i Kosowa z dnia 19 kwietnia 2013 r., porozumienia z 25 sierpnia 2015 r. oraz bieżący dialog wspierany przez UE, który ma na celu normalizację stosunków,

– uwzględniając sprawozdanie końcowe misji obserwacji wyborów Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie / Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (OBWE/ODIHR) z dnia 19 sierpnia 2022 r. w sprawie przedterminowych wyborów parlamentarnych i prezydenckich przeprowadzonych 3 kwietnia 2022 r. w Serbii,

– uwzględniając ostateczne sprawozdanie misji obserwacji wyborów OBWE/ODIHR z dnia 28 lutego 2024 r. w sprawie przedterminowych wyborów parlamentarnych, które odbyły się 17 grudnia 2023 r. w Serbii,

– uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z grudnia 2006 r., konkluzje Rady z marca 2020 r. oraz konkluzje prezydencji Rady Europejskiej z posiedzenia w Kopenhadze 21–22 czerwca 1993 r., zwane również „kryteriami kopenhaskimi”,

– uwzględniając oświadczenia specjalnych sprawozdawców ONZ z dnia 4 sierpnia 2025 r. w sprawie tłumienia ruchu studenckiego przez rząd serbski,

– uwzględniając art. 14 serbskiej konstytucji dotyczący ochrony mniejszości narodowych,

– uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Serbii, w szczególności rezolucję z 22 października 2025 r. w sprawie polaryzacji i zaostrzenia represji w Serbii rok po tragedii w Nowym

Sadzie[4],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie strategii rozszerzenia UE,

– uwzględniając wyjazd Komisji Spraw Zagranicznych do Serbii w dniach 22–24 stycznia 2026 r.,

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A10-0163/2026),

A. mając na uwadze, że rozszerzenie jest najważniejszym narzędziem polityki zagranicznej UE oraz strategiczną geopolityczną inwestycją w długoterminowy pokój, stabilność, bezpieczeństwo i dobrobyt kontynentu;

B. mając na uwadze, że każdy kraj kandydujący jest oceniany w procesie rozszerzenia na podstawie własnych osiągnięć w wypełnianiu kryteriów kopenhaskich, a także na podstawie poszanowania wspólnych europejskich wartości i praw oraz niezachwianego zaangażowania na ich rzecz, ochrony mniejszości oraz dostosowania do polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE; mając na uwadze, że do członkostwa w UE nie ma dróg na skróty;

C. mając na uwadze, że Serbia musi podjąć dodatkowe wysiłki w celu dalszego dostosowania swojej polityki zagranicznej do polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE, ponieważ niektóre działania, oświadczenia i kontakty na wysokim szczeblu, w tym udział prezydenta Serbii w paradzie wojskowej 9 maja 2025 r. w Moskwie, są sprzeczne z kluczowymi stanowiskami UE w zakresie polityki zagranicznej, zwłaszcza w odniesieniu do Rosji;

D. mając na uwadze, że reformy związane z UE w Serbii znacznie spowolniły lub cofnęły się w kilku kluczowych obszarach, zwłaszcza w kwestiach podstawowych procesu akcesyjnego, takich jak praworządność, prawa podstawowe i wolność mediów; mając na uwadze, że Komisja odnotowała utrzymujące się niedociągnięcia w funkcjonowaniu instytucji demokratycznych; mając na uwadze, że do tej pory tylko dwa z 35 rozdziałów negocjacyjnych zostały tymczasowo zamknięte;

E. mając na uwadze, że w ostatnich latach prawa polityczne i wolności obywatelskie w Serbii są stale ograniczane przez rządzącą koalicję, co wywiera presję na niezależne media, środowisko akademickie, mniejszości etniczne, opozycję polityczną i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, a jednocześnie systematycznie

---

[4] Dz.U. C, C/2026/2098, 29.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2098/oj.

osłabia instytucje i zaciera granice między podmiotami politycznymi, państwem i władzą medialną;

F. mając na uwadze, że Serbia pozostaje krytycznym polem walki dla zagranicznych kampanii dezinformacyjnych, zwłaszcza prowadzonych przez Rosję i Chiny, których celem jest tworzenie antyzachodnich narracji, z których wiele jest również generowanych i rozpowszechnianych przez podmioty krajowe; mając na uwadze, że rosyjskie stacje propagandowe, takie jak RT Balkan (dawniej Russia Today) i Sputnik, działają swobodnie w Serbii i wywierają znaczący wpływ na kształtowanie antyunijnych i antydemokratycznych narracji oraz ich rozprzestrzenianie się w całym regionie; mając na uwadze, że narracje te wzmacniają krajowe media państwowe;

G. mając na uwadze, że według niezależnego monitoringu mediów w 2024 r. serbskie media wykazują ciągły regres demokracji, przy czym większość rządząca przejmuje ponad 90 % czasu antenowego w porze największej oglądalności w krajowych stacjach telewizyjnych i jest przedstawiana głównie w sposób neutralny lub pozytywny, podczas gdy opozycja otrzymuje mniej niż 10 % czasu antenowego i jest w dużej mierze prezentowana negatywnie;

H. mając na uwadze, że zgodnie z rozdziałem 23 Serbia musi wykazać rzeczywistą poprawę w skutecznym korzystaniu z praw przez osoby należące do mniejszości narodowych; mając na uwadze, że wolność wyznania jest podstawową wartością europejską i podstawowym prawem człowieka; mając na uwadze, że w związku z tym Serbia jest zobowiązana do poszanowania i zagwarantowania tej wolności wszystkim osobom mieszkającym na jej terytorium, zgodnie ze swoimi zobowiązaniami międzynarodowymi i zobowiązaniami w zakresie praw człowieka;

I. mając na uwadze, że sytuacja społeczna w Serbii jest nadal trudna; mając na uwadze, że według UNICEF Serbia jest jednym z krajów o największych nierównościach w Europie; mając na uwadze, że w 2024 r. 13,6 % ludności doświadczyło poważnej deprywacji materialnej i społecznej, w 2023 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wyniósł 27,2 %, a bezrobocie młodzieży – 24,5 %; mając na uwadze, że ludność wiejska pozostaje szczególnie podatna na zagrożenia;

J. mając na uwadze, że UE pozostaje głównym partnerem handlowym Serbii, odpowiadającym za 58,3 % całkowitej wymiany handlowej Serbii w 2024 r., a także jej podstawowym źródłem inwestycji i podmiotem udzielającym jej największej pomocy finansowej; mając na uwadze, że UE pozostaje zdecydowanie największym źródłem przekazów pieniężnych, które są wysyłane przez Serbów pracujących w UE i stanowią kluczowe i stabilne źródło dochodów dla wielu serbskich gospodarstw domowych, przez co odgrywają istotną rolę w gospodarce kraju;

Zaangażowanie na rzecz przystąpienia do UE

1. podkreśla, że postępy na drodze do przystąpienia do UE, stanowiące proces rzeczywiście oparty na osiągnięciach, są uzależnione od pełnego poszanowania wartości UE oraz przestrzegania zasad demokracji, praworządności i praw podstawowych, z których wszystkie są zapisane w kryteriach kopenhaskich; podkreśla, że wiąże się to nie tylko z przyjęciem reform, ale również z ich dokładnym i pełnym wdrożeniem, ponieważ utrzymująca się luka między dostosowaniem przepisów a ich skutecznym wdrożeniem nadal osłabia postępy Serbii; podkreśla, że droga każdego państwa do integracji z UE musi być oceniana indywidualnie i że żadnego państwa nie należy wiązać z innym lub traktować jako części pakietu; podkreśla, że nie ma drogi na skróty, jeśli chodzi o wartości i podstawowe zasady UE, ponieważ przystąpienie do UE jest procesem technicznym i politycznym;

2. zauważa, że zgodnie ze sprawozdaniem Komisji z 2025 r. odnotowano pewien poziom przygotowania i częściowe wdrożenie zaleceń Komisji; ubolewa jednak, że główne zobowiązania Serbii określone w dokumencie roboczym z listopada 2024 r., mające na celu usunięcie przeszkód, które wciąż uniemożliwiają otwarcie klastra 3, pozostają w dużej mierze niezrealizowane; ubolewa w związku z tym nad niedawną podburzającą retoryką rządu wymierzoną w kraje, które nie poparły otwarcia klastra 3;

3. podkreśla, że należy zachować wiarygodność procesu rozszerzenia poprzez stosowanie rygorystycznych i sprawiedliwych warunków, przy jednoczesnym zapewnieniu należytego uznania wysiłków reformatorskich w stosownych przypadkach;

4. przypomina o podjętym przez Serbię zobowiązaniu, że członkostwo w UE jest jej celem strategicznym, jednak zauważa, że deklarowane zobowiązania często nie znalazły odzwierciedlenia w praktyce, czego przykładem była m.in. nieobecność najwyższych przedstawicieli Serbii na szczycie UE–Bałkany Zachodnie w grudniu 2025 r.; podkreśla, że ta utrzymująca się rozbieżność wymaga wyjaśnienia europejskiego kursu obranego przez Serbię; wzywa Serbię do wyraźnego wykazania trwałego zaangażowania na rzecz wartości i standardów UE oraz do konsekwentnego realizowania jej zobowiązania na rzecz członkostwa w UE;

5. ponownie podkreśla, że Bałkany Zachodnie mają strategiczne znaczenie dla bezpieczeństwa i stabilności całej UE w obecnym kontekście geopolitycznym; wskazuje, że ze względu na rozmiar i położenie geopolityczne Serbia ma bezpośredni wpływ na ogólną stabilność regionu; w związku z tym potępia podejmowaną przez Serbię próbę ustanowienia strefy wpływów i jej działania podważające suwerenność krajów sąsiadujących;

6. ponownie podkreśla, że Serbia pilnie musi jasno i konsekwentnie wykazać swoje ukierunkowanie geopolityczne na UE, w tym poprzez pełne dostosowanie się do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE (WPZiB), w szczególności do środków ograniczających wprowadzonych przez UE w kontekście rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, i wyraża poważne zaniepokojenie tym, że Serbia wciąż nie dostosowuje się w pełni do unijnej WPZiB; ubolewa, że poziom jej dostosowania należy do najniższych ze wszystkich krajów kandydujących; zauważa, że brak dostosowania Serbii do polityki zagranicznej UE, w tym nieprzyjęcie środków ograniczających, jest niezgodny z jednym z celów szczegółowych określonych w art. 3 rozporządzenia w sprawie Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego[5]; ponownie wyraża pogląd, że pełne dostosowanie pozostaje niepodlegającym negocjacjom wymogiem przystąpienia; z zadowoleniem przyjmuje niedawne dostosowanie Serbii do decyzji Rady (WPZiB) 2026/438[6] i (UE) 2025/490[7], przypominając jednak, że selektywne dostosowanie jest niewystarczające;

7. ubolewa, że Serbia nadal utrzymuje bliskie więzi i pogłębia partnerstwo z Rosją, co budzi obawy co do jej strategicznej orientacji i podważa wiarygodną drogę do członkostwa w UE; podkreśla, że droga Serbii do integracji z UE wymaga jasnego wyboru strategicznego; podkreśla, że polityka balansowania między UE a innymi podmiotami geopolitycznymi jest niezgodna z zaufaniem politycznym oczekiwanym od kraju kandydującego; wzywa władze serbskie do zaprzestania publicznych komunikatów i działań sprzecznych z kluczowymi stanowiskami UE w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa;

8. jest głęboko zaniepokojony inwestycjami Rosji i Chin w Serbii oraz rosnącym wpływem tych krajów na procesy polityczne i gospodarcze w regionie; potępia wizytę wysokiego szczebla w Belgradzie w marcu 2026 r. ministra rozwoju gospodarczego Federacji Rosyjskiej, który

---

5 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1449 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich (Dz.U. L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj).

6 Decyzja Rady (WPZiB) 2026/438 z dnia 23 lutego 2026 r. zmieniająca decyzję (WPZiB) 2022/266 w sprawie środków ograniczających w odpowiedzi na nielegalne uznanie, okupację lub aneksję przez Federację Rosyjską niektórych niekontrolowanych przez rząd obszarów Ukrainy (Dz.U. L, 2026/438, 23.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2026/438/oj).

7 Decyzja Rady (UE) 2025/490 z dnia 18 lutego 2025 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej Umowy o udziale Republiki Chorwacji w Europejskim Obszarze Gospodarczym i trzech powiązanych z nią umów (Dz.U. L, 2025/490, 18.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/490/oj).

znajduje się na unijnej liście sankcyjnej; wzywa do natychmiastowego zamknięcia tzw. rosyjsko-serbskiego centrum humanitarnego w Niszu, które zapewnia rosyjskiej agencji wywiadowczej GRU bazę do prowadzenia działań z kraju kandydującego, oraz wzywa Serbię do zakończenia wszelkiej współpracy wojskowej z Rosją, ponieważ budzi to uzasadnione wątpliwości co do strategicznej orientacji Serbii i jej dostosowania się do interesów bezpieczeństwa UE; potępia rosyjskie obce ingerencje w Serbii; przypomina, że Serbia jest aktywnie wykorzystywana jako regionalna platforma do rozpowszechniania dezinformacji i kampanii wprowadzających w błąd w całym regionie Bałkanów Zachodnich;

9. wyraża zaniepokojenie trwającą koncentracją potencjału wojskowego Serbii w połączeniu z coraz bardziej wrogą retoryką wobec krajów sąsiadujących, a także pogłębieniem współpracy Serbii z Chinami w zakresie bezpieczeństwa i obrony, w tym ćwiczeniami sił specjalnych i rozszerzeniem porozumień strategicznych, a także rosnącą obecnością chińskich technologii bezpieczeństwa i nadzoru; zdecydowanie potępia niedawne nabycie przez Serbię chińskich pocisków balistycznych powietrze-ziemia CM-400AKG; ostrzega, że ta koncentracja potencjału wojskowego zmienia równowagę bezpieczeństwa regionalnego oraz zagraża stabilności regionalnej i stosunkom dobrosąsiedzkim z sąsiadującymi państwami członkowskimi NATO; podkreśla, że takie zamówienia są sprzeczne z WPZiB UE i budzą poważne wątpliwości co do orientacji geopolitycznej Serbii; podkreśla, że duże zamówienia w dziedzinie obronności od autorytarnych strategicznych konkurentów UE wymagają pełnej przejrzystości i starannej oceny ich wpływu na stabilność regionalną, interoperacyjność i deklarowaną przez Serbię orientację europejską; z zaniepokojeniem odnotowuje niedawne porozumienie o współpracy między serbską partią rządzącą a Komunistyczną Partią Chin, które budzi dodatkowe wątpliwości co do strategicznego zaangażowania Serbii w dążenie do integracji z UE;

10. potępia fakt, że Serbia stała się dla rosyjskich służb wywiadowczych bazą do prowadzenia działań sabotażowych w Europie; wyraża poważne zaniepokojenie wiarygodnymi doniesieniami wskazującymi, że Serbia stała się kluczowym ośrodkiem operacyjnym rosyjskich działań hybrydowych i destabilizujących w Europie; odnotowuje w szczególności udokumentowane przypadki, w których osoby rekrutowane i finansowane przez podmioty powiązane z rosyjskim wywiadem prowadziły skoordynowane prowokacje i działania mające na celu podżeganie do napięć etnicznych i religijnych w państwach członkowskich UE; odnotowuje ponadto doniesienia o zorganizowanych sieciach działających z terytorium Serbii, w tym o szkoleniu i rozmieszczaniu osób w celu prowadzenia działań destabilizujących w innych krajach europejskich i w sąsiedztwie UE; wzywa władze serbskie do podjęcia natychmiastowych i skutecznych środków w celu prowadzenia dochodzeń w sprawie takich działań, zapobiegania im i ich ścigania;

11. wyraża ubolewanie z powodu wstrzymania się Serbii od głosu podczas głosowania nad rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ z lutego 2026 r. popierającą sprawiedliwy i trwały pokój na Ukrainie; uważa, że takie głosowania jeszcze bardziej osłabiają zaufanie do strategicznego zaangażowania Serbii na rzecz integracji europejskiej;

12. wyraża zaniepokojenie faktem, że Serbia zachowuje status obserwatora w Zgromadzeniu Parlamentarnym Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym – strukturze bezpieczeństwa kierowanej przez Federację Rosyjską – i nadal wdraża umowę o wolnym handlu z Euroazjatycką Unią Gospodarczą;

13. ubolewa, że Serbia poczyniła ograniczone postępy w spełnianiu kryteriów członkostwa w UE w wielu innych rozdziałach negocjacyjnych lub nie poczyniła ich wcale; odnotowuje utworzenie zespołu operacyjnego mającego na celu przyspieszenie wdrażania reform związanych z UE; wzywa Serbię do podjęcia konkretnych i kompleksowych działań świadczących o jej zaangażowaniu we wdrażanie reform wymaganych na drodze do członkostwa w UE; przypomina, że negocjacje akcesyjne z Serbią mogą posunąć się do przodu dopiero wtedy, gdy Serbia dostosuje się do sankcji UE wobec Rosji oraz w oparciu o wymierne i trwałe postępy w klastrze dotyczącym kwestii podstawowych, a zwłaszcza w obszarze praworządności, wolnych i uczciwych wyborów, walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, niezawisłości sądów, wolności mediów i reformy administracji publicznej oraz funkcjonowania instytucji demokratycznych; wzywa Komisję do ścisłego stosowania zasady „najpierw kwestie podstawowe” oraz do odzwierciedlenia wszelkiego istotnego regresu w tempie i intensywności wsparcia finansowego udzielanego w ramach instrumentów przedakcesyjnych;

14. przypomina, że przystąpienie do UE jest procesem obejmującym całe społeczeństwo, i wzywa rząd Serbii do promowania wśród ludności Serbii znaczenia przystąpienia do UE oraz korzyści z niego płynących i obowiązków z nim związanych, a także wsparcia finansowego UE i reform związanych z przystąpieniem; wzywa UE i jej instytucje do zintensyfikowania działań komunikacyjnych i informacyjnych w Serbii, aby lepiej podkreślić wpływ wsparcia UE i płynące z niego korzyści;

15. ponownie wzywa Serbię do poczynienia wiarygodnych postępów i zwiększenia wysiłków na rzecz przeciwdziałania zagranicznym i krajowym manipulacjom informacjami i ingerencjom w informacje, w tym dezinformacji i antyunijnej oraz antyzachodniej retoryce, które mają również negatywny wpływ poza Serbią w całym regionie;

16. ubolewa nad niskim poparciem dla członkostwa w UE w Serbii, które jest wynikiem długotrwałej manipulacyjnej narracji antyunijnej rozpowszechnianej przez media kontrolowane przez rząd oraz przez

niektórych wyższych urzędników serbskich i członków partii rządzącej, w tym na najwyższym szczeblu; apeluje do Serbii, aby zwalczała dezinformację, w tym na temat rosyjskiej agresji na Ukrainę, a w szczególności aby zakończyła własne, sponsorowane przez państwo kampanie dezinformacyjne, przy jednoczesnym promowaniu spójnej i konstruktywnej orientacji unijnej; wzywa UE do zacieśnienia współpracy z serbskimi organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia odporności demokratycznej i przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym; wyraża głębokie ubolewanie z powodu ciągłej, spójnej i systematycznej antyzachodniej narracji w mediach serbskich, przy czym UE jest w przeważającej mierze przedstawiana w negatywnym świetle, podczas gdy Rosja, Chiny, a także – w coraz większym stopniu – Stany Zjednoczone, są przedstawiane w pozytywny sposób;

17. ze szczególnym zaniepokojeniem odnotowuje ustalenie Komisji, że Serbia nie podjęła żadnych działań w celu przeciwdziałania obcym manipulacjom informacjami i ingerencjom; wzywa Serbię do niezwłocznego przyjęcia i wdrożenia kompleksowych krajowych ram odporności demokratycznej, obejmujących jasne obowiązki instytucjonalne, regularną sprawozdawczość publiczną i ochronę niezależnych organów nadzoru; zachęca UE do wzmocnienia komunikacji strategicznej i obecności w Serbii w celu przeciwdziałania narracjom antyunijnym; wzywa władze serbskie do ścigania i likwidowania wszelkich sieci dezinformacyjnych działających z terytorium Serbii oraz do zacieśnienia współpracy z państwami członkowskimi UE i krajami partnerskimi w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym i obcym ingerencjom; wzywa Komisję do wyjaśnienia z odnośnymi platformami internetowymi zawieszenia szeregu profili mediów znanych z krytykowania rządu serbskiego;

18. stanowczo odrzuca wszelkie zarzuty stawiane przez serbskich urzędników, jakoby UE i niektóre jej państwa członkowskie miały uczestniczyć w organizacji protestów studenckich trwających od listopada 2024 r. w celu wywołania „kolorowej rewolucji”; ubolewa nad faktem, że najwyżsi urzędnicy państwowi aktywnie rozpowszechniają teorie spiskowe, wedle których zawalenie się dachu jest aktem sabotażu lub atakiem terrorystycznym przeprowadzonym i popieranym przez państwa członkowskie UE; ponownie zdecydowanie potępia bezprawne aresztowanie i wydalenie obywateli UE, którzy złożyli oświadczenia popierające protestujących studentów; odrzuca również nieuzasadnione zarzuty władz serbskich, jakoby Chorwacja ingerowała w przebieg wyborów lokalnych w marcu 2026 r. i była w nie zaangażowana; potępia wszystkie takie fałszywe zarzuty;

19. potępia niedopuszczalne zachowanie, obelgi, oszczerstwa i nawoływanie do nienawiści pod adresem posłów do Parlamentu Europejskiego i innych polityków, w tym członków delegacji Komisji

Spraw Zagranicznych do Serbii w styczniu 2026 r.; ubolewa w tym kontekście nad oświadczeniami prezydenta Serbii z września 2025 r., w których odnosi się on do posłów do Parlamentu Europejskiego w obraźliwy sposób;

20. ponownie wyraża zaniepokojenie ugodowym podejściem Komisji do Serbii w kontekście trwającego od lat odchodzenia tego kraju od praworządności, demokracji i praw podstawowych, a także jego destabilizującego wpływu na cały region; wzywa Komisję, by stała na straży podstawowych wartości UE, używając klarowniejszego języka wobec Serbii i konsekwentnie odnosząc się do jej istotnych niedociągnięć, braku postępów, a nawet regresu; z zadowoleniem przyjmuje pierwsze postępy komisarz ds. rozszerzenia w usuwaniu niedociągnięć Serbii oraz zapowiedziane zawieszenie funduszy przeznaczonych dla Serbii w związku z reformami legislacyjnymi; ostrzega przed ewentualnymi systematycznymi próbami utrudniania przez Serbię przyspieszonych postępów krajów sąsiadujących na drodze do członkostwa w UE, zwłaszcza w kontekście stagnacji Serbii na ścieżce akcesyjnej; wzywa Serbię, by ściślej dostosowała swoją politykę wizową do unijnego wykazu państw trzecich, których obywatele muszą posiadać wizy;

Demokracja i praworządność

21. wyraża zaniepokojenie pogłębiającym się kryzysem politycznym w Serbii w związku z masowymi protestami, do których dochodzi w całym kraju od listopada 2024 r. i które odzwierciedlają reakcję serbskich obywateli na systemową korupcję oraz brak rozliczalności i przejrzystości w tym kraju; zauważa, że misja informacyjna Parlamentu w styczniu 2026 r. wskazała na rosnącą polaryzację, ograniczony dialog parlamentarny i osłabienie zaufania instytucjonalnego jako główne czynniki przyczyniające się do tej sytuacji; jest zaniepokojony, że w wielu dziedzinach korupcja jest nadal powszechna i że postępy wymagają silnej woli politycznej, aby skutecznie zwalczać korupcję, a także zdecydowanej reakcji wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych dotyczących korupcji na wysokim szczeblu;
22. zauważa z zaniepokojeniem, że Serbia odnotowała najgorszy wynik od dwóch dekad według wskaźnika postrzegania korupcji za 2025 r. opracowanego przez Transparency International; uważa, że jest to kolejny sygnał ostrzegawczy wskazujący na słabość instytucji i niewystarczającą rozliczalność; wyraża zadowolenie z przyjęcia krajowej strategii antykorupcyjnej na lata 2024–2026; wzywa władze serbskie do zapewnienia pełnej zgodności z zaleceniami serbskiej Rady Antykorupcyjnej; wyraża obawy co do niezależności serbskiej Agencji ds. Zapobiegania Korupcji;
23. odnotowuje, że wciąż toczy się śledztwo w sprawie zawalenia się dachu dworca kolejowego w Nowym Sadzie w 2024 r., i ubolewa, że nie poczyniono żadnych znaczących postępów; ubolewa nad brakiem

jasności co do śledztwa, w tym sprzecznymi oświadczeniami urzędników, a także możliwą manipulacją lub niedbałym przekazywaniem dowodów; zdecydowanie potępia wszelkie nienależne naciski, jakim poddawana jest prokuratura prowadząca tę sprawę; ponownie apeluje o pełną przejrzystość, rozliczalność i niezawisłość sądów w odnośnych postępowaniach;

24. przypomina, że tragedia w Nowym Sadzie obnażyła dalsze słabości strukturalne w serbskiej administracji publicznej oraz niedobory przejrzystości, rozliczalności i praworządności, które pozostają kluczowymi obszarami reform dla każdego kraju kandydującego ubiegającego się o członkostwo w UE; ostrzega przed powtarzającym się schematem udzielania zamówień publicznych chińskim przedsiębiorstwom i realizowania zamówień przez chińskie przedsiębiorstwa, które nie zapewniają wystarczającej przejrzystości, kontroli publicznej ani rozliczalności, oraz podkreśla potrzebę zapewnienia pełnej zgodności z normami i zasadami UE dotyczącymi zamówień publicznych;

25. uważa, że najlepszą metodą na rozwiązanie kryzysu politycznego w Serbii jest przeprowadzenie prawdziwie wolnych i uczciwych wyborów; apeluje o pełną realizację wszystkich zaleceń ODIHR w sposób przejrzysty i inkluzywny oraz podkreśla, że wymaga to m.in. położenia kresu presji na wyborców, w tym zastraszaniu i kupowaniu głosów, skutecznego zapobiegania niewłaściwemu wykorzystywaniu zasobów publicznych i administracyjnych, zapewnienia równych warunków działania wszystkim podmiotom politycznym, podjęcia działań w celu rozwiązania problemu stronniczości mediów oraz położenia kresu bezkarności za nieprawidłowości wyborcze i powiązane przestępstwa, na co wielokrotnie zwracały uwagę ODIHR i Komisja;

26. zdecydowanie potępia wrogą atmosferę, jaka towarzyszyła wyborom samorządowym przeprowadzonym 29 marca 2026 r. w 10 gminach; podczas tych wyborów misje obserwacyjne odnotowały liczne przypadki przemocy, groźby oraz nieprawidłowości w głosowaniu, w tym zastraszanie i presję na wyborców, ataki na dziennikarzy, studentów, działaczy i obserwatorów, przemoc wokół lokali wyborczych, równoległe listy wyborcze i rejestry wyborców, kupowanie głosów, przewożenie wyborców z innych miast do lokali wyborczych, naloty na biura partii opozycyjnych, niewłaściwe wykorzystanie zasobów administracyjnych i brak równych warunków działania; wzywa władze krajowe do zapewnienia rozliczalności w drodze zdecydowanego, dokładnego i przejrzystego dochodzenia; odnotowuje wysoką frekwencję wyborczą jako pozytywną oznakę zaangażowania obywatelskiego; podkreśla, że wolne i uczciwe wybory wymagają skutecznej ochrony środowiska informacji wyborczej przed ukrytymi wpływami, skoordynowaną dezinformacją i nadużywaniem przewagi strukturalnej przez urzędujących; potępia atmosferę powszechnej przemocy i zastraszania, która regularnie

panuje w Serbii w okresie wyborczym, gdzie zarówno dziennikarze, jak i obywatele spotykają się z systematycznymi utrudnieniami, groźbami fizycznej przemocy i bezpośrednimi atakami, co stanowi poważne pogorszenie się sytuacji demokratycznej, przy czym organy ścigania w wielu przypadkach nie podejmują żadnych działań;

27. ponawia apel o rzetelne i kompletne wdrożenie ustawy o jednolitym rejestrze wyborców, w tym w odniesieniu do dotrzymywania terminów prawnych i zapewnienia pełnej i skutecznej współpracy wszystkich odnośnych instytucji państwowych w zakresie kontroli tego rejestru; przypomina, że poprawa rejestru wyborców pozostaje kluczowym zaleceniem ODIHR i warunkiem wstępnym wiarygodnych wyborów; podkreśla, że właściwe wdrożenie tych środków ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia zaufania publicznego do dokładności i uczciwości rejestru wyborców, a tym samym zaufania publicznego do procesu wyborczego;
28. wyraża ubolewanie z powodu nasilenia aktów przemocy, napaści fizycznych, nielegalnej inwigilacji i zastraszania dziennikarzy, które osiągnęły punkt kulminacyjny podczas wyborów samorządowych w marcu 2026 r. i były dokonywane przez zamaskowanych napastników; wzywa do zwiększenia rozliczalności sprawców i do ich ścigania; ponownie podkreśla znaczenie wolności prasy dla krajów kandydujących do UE;

29. jest zaniepokojony rosnącą rolą obcych manipulacji informacjami i ingerencji (FIMI) oraz zagranicznych cyberoperacji, a także ingerencją w demokratyczne procesy wyborcze Serbii;

30. z zaniepokojeniem odnotowuje trwające zmiany redakcyjne w mediach i potępia zwiększoną presję na pozostałych niezależnych nadawców medialnych w ramach szerszego procesu zawłaszczania mediów; potępia dalsze działanie RT Balkan i Sputnik Srbija, które są wykorzystywane do propagowania prorosyjskich narracji i dezinformacji w regionie Bałkanów Zachodnich; przypomina, że sieci te są wykorzystywane do obchodzenia europejskich sankcji wobec Rosji; wzywa władze serbskie, by przeciwdziałały zagrożeniom hybrydowym i w pełni dostosowały się do decyzji Rady w sprawie zawieszenia działalności nadawczej stacji Sputnik i RT;

31. wyraża poważne zaniepokojenie poprawkami przyjętymi przez Zgromadzenie Narodowe 28 stycznia 2026 r. w celu zmiany kluczowych ustaw sądowych w trybie pilnym, bez konsultacji publicznych, zaangażowania organów sądowych i odpowiedniego uzasadnienia; podkreśla, że stanowi to kolejny poważny krok wstecz na drodze Serbii do przystąpienia do UE, ponieważ jeszcze bardziej osłabia niezależność sądów i autonomię prokuratury; ubolewa nad faktem, że tzw. ustawy Mrdicia zostały już wprowadzone w życie poprzez odwołanie prokuratorów ds. przestępczości zorganizowanej (TOK), co w praktyce oznacza cofnięcie postępów osiągniętych w reformach sądownictwa od czasu reformy konstytucyjnej z 2022 r., a

tym samym sprawia, że apel o ich późniejsze uchylenie stał się bezprzedmiotowy; zauważa, że wstrzymano wdrażanie tych poprawek; wzywa do ich pilnego przeglądu, w pełni zgodnego z zaleceniami zawartymi w opinii Komisji Weneckiej, i wzywa władze serbskie do przedstawienia jasnego harmonogramu przywrócenia gwarancji niezależności sądów; wzywa Komisję do wstrzymania dalszych wypłat środków finansowych dla Serbii w ramach Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich w kontekście przyjętych poprawek;

32. wyraża głębokie zaniepokojenie w związku z tym, że Serbia nie zapewniła ciągłości skutecznej współpracy sądowej z Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust), ponieważ nie wyznaczyła na czas prokuratora łącznikowego, co doprowadziło do tymczasowego zamknięcia jej biura łącznikowego i negatywnie wpłynęło na bieżącą współpracę, przy czym według doniesień ponad 200 spraw zostało wstrzymanych lub boryka się z utrudnieniami; odnotowuje ponowne mianowanie prokuratora łącznikowego w Eurojuście i wzywa Serbię do kontynuowania właściwej współpracy sądowej i traktowania współpracy sądowej z agencjami UE jako podstawowego zobowiązania akcesyjnego; wzywa władze serbskie do zapewnienia pełnego i spójnego zaangażowania jako warunku wstępnego dalszej wypłaty środków;

33. wyraża ponadto zaniepokojenie coraz częstszymi przypadkami wywierania bezprawnego wpływu na sądownictwo w Serbii, w tym publicznymi atakami na sędziów i prokuratorów, oświadczeniami politycznymi podważającymi ich niezależność oraz próbami wywierania na nich presji za pomocą środków instytucjonalnych i ustawodawczych; ostrzega, że takie praktyki mogą wywołać efekt mrożący w odniesieniu do niezależnego podejmowania decyzji i jeszcze bardziej podważyć zaufanie publiczne do systemu wymiaru sprawiedliwości; podkreśla, że niezależność sądów musi być skutecznie chroniona zarówno w prawie, jak i w praktyce; wzywa władze serbskie do powstrzymania się od wszelkich działań lub retoryki, które mogą zagrozić niezależności sądownictwa, oraz do zapewnienia sędziom i prokuratorom bezpiecznego i sprzyjającego środowiska, by mogli wykonywać swoje obowiązki bez nacisków; potępia używanie przez serbskich urzędników języka nawołującego do przemocy;

34. wyraża zaniepokojenie utrzymującymi się oznakami zawłaszczania państwa, w tym nadmiernym wpływem politycznym na kluczowe instytucje, organy regulacyjne i administrację publiczną; podkreśla, że wzmocnienie niezależności i rozliczalności instytucjonalnej ma zasadnicze znaczenie dla przywrócenia zaufania publicznego i dla postępów na drodze do Europy;

35. wyraża zaniepokojenie faktem, że ustanowiona w konstytucji rola i

bezstronność urzędu prezydenta są dodatkowo podważane przez nieustanne działania wyborcze i partyjną aktywność, w tym poprzez umieszczanie nazwiska prezydenta na listach kandydatów w wyborach samorządowych; potępia niewłaściwe wykorzystywanie urzędu publicznego i funduszy publicznych do celów politycznych partii rządzącej, w tym między innymi kampanii wyborczej i mobilizacji wyborców, co ostatecznie prowadzi do zatarcia granic między państwem a partią rządzącą;

36. ubolewa, że przerwanie prac parlamentarnych w połączeniu ze stałym trybem kampanii i dużą polaryzacją przyczynia się do braku funkcjonalności Zgromadzenia Narodowego; potwierdza swoją gotowość, aby za pomocą istniejących narzędzi i inicjatyw Parlamentu Europejskiego służących demokracji wspierać Zgromadzenie Narodowe i jego członków w procesach demokratycznych związanych z europejskim kursem Serbii, w tym właściwe funkcjonowanie parlamentu zgodnie z jego regulaminem; zachęca do dalszego wzmacniania dialogu parlamentarnego UE–Serbia i konstruktywnego zaangażowania w prace Komisji Parlamentarnej ds. Stabilizacji i Stowarzyszenia Parlamentu Europejskiego;

37. wyraża głębokie zaniepokojenie problemami systemowymi, o których zrobiło się głośno dzięki protestom studentów i różnym innym protestom w Serbii, takimi jak kwestie związane ze swobodami obywatelskimi, podziałem władzy, korupcją, ochroną środowiska oraz przejrzystością instytucjonalną i finansową, zwłaszcza w związku z projektami infrastrukturalnymi;

38. wyraża głębokie zaniepokojenie przyjęciem lex specialis, a następnie „autentyczną interpretacją” ustawy dotyczącej modernistycznego kompleksu Generalštab w Belgradzie, która w praktyce uchyla ramy prawne dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego i podważa pewność prawa; podkreśla, że takie doraźne środki ustawodawcze osłabiają praworządność, przewidywalność prawa i ogólną integralność systemu prawnego; wzywa władze serbskie do uchylenia tych środków i zapewnienia pełnej zgodności z przepisami konstytucyjnymi, przepisami dotyczącymi ochrony dziedzictwa i planowania przestrzennego;

39. przypomina, że zgodnie z warunkami określonymi w konstytucji ustawa o finansowaniu prowincji autonomicznej Wojwodina powinna była zostać przyjęta przed końcem 2008 r.; w związku z tym zachęca rząd, aby bez dalszej zwłoki przedstawił tę sprawę parlamentowi;

Podstawowe wolności i prawa człowieka

40. ponownie wyraża poparcie dla podstawowego prawa wszystkich obywateli Serbii, w tym studentów, do swobodnego wyrażania opinii i pokojowych protestów, w tym w celu wezwania do rozliczalności i

reform demokratycznych bezpośrednio związanych z praworządnością, a także do dostosowania kraju do zasad i wartości UE;

41. potępia fakt, że w ostatnim roku pokojowi demonstranci, studenci, działacze i dziennikarze byli poddawani wielu represjom, w tym nadmiernemu użyciu siły i przemocy ze strony policji, arbitralnym zatrzymaniom i aresztowaniom, wygnaniu politycznemu, nielegalnemu nadzorowi, nękaniu i zastraszaniu ze względu na płeć w internecie, w tym rozpowszechnianiu bez zgody treści intymnych, niewłaściwemu wykorzystywaniu danych osobowych z rejestrów publicznych do odwetu na pokojowych demonstrantach i innym formom zastraszania oraz bezprawnemu wydalaniu; apeluje o ukierunkowane sankcje wobec osób odpowiedzialnych za poważne i systematyczne naruszenia prawa i łamanie praw człowieka w Serbii;

42. potępia falę przemocy wywołaną przez nieformalne gangi mające bliskie powiązania z partią rządzącą, które działają bezkarnie i atakują demonstrantów; wzywa władze Serbii do zapewnienia ochrony osobom uczestniczącym w pokojowych protestach;

43. apeluje o pilne, bezstronne i przejrzyste dochodzenia w sprawie wszystkich zarzutów dotyczących niepotrzebnego i nieproporcjonalnego użycia siły i bezprawnej inwigilacji demonstrantów; wzywa władze do zaprzestania ataków na obywateli w związku z ich legalną działalnością oraz do zapewnienia pełnego poszanowania praw politycznych;

44. jest nadal głęboko zaniepokojony doniesieniami m.in. Amnesty International i Fundacji SHARE, wskazującymi, że władze serbskie wykorzystywały nielegalne oprogramowanie szpiegowskie, takie jak Pegasus, do nadzorowania działaczy, dziennikarzy, członków społeczeństwa obywatelskiego i obywateli, oraz jest głęboko zaniepokojony brakiem reakcji odpowiednich instytucjonalnych lub niezależnych mechanizmów nadzorczych na przypadki stosowania oprogramowania szpiegowskiego; wzywa rząd Serbii do natychmiastowego zaprzestania takich praktyk, dokładnego zbadania wszystkich spraw i pociągnięcia winnych do odpowiedzialności; wzywa Komisję do podjęcia działań następczych w związku z tymi incydentami i do nakłonienia władz serbskich do zapewnienia pełnego i niezależnego dochodzenia; zdecydowanie potępia niedopuszczalne oświadczenia serbskiego ministra informacji i telekomunikacji z 4 kwietnia 2026 r. dotyczące przemocy policji wobec obywateli; wyraża głębokie zaniepokojenie wykorzystywaniem strategicznych powództw zmierzających do stłumienia debaty publicznej (SLAPP) przeciwko dziennikarzom śledczym i działaczom społeczeństwa obywatelskiego;

45. wyraża głębokie zaniepokojenie wiarygodnymi zarzutami dotyczącymi użycia broni akustycznej przeciwko pokojowym

demonstrantom; odnotowuje brak szybkiego i przejrzystego dochodzenia w sprawie tego incydentu; przypomina o środku tymczasowym Rady Europy z kwietnia 2025 r. dotyczącym ochrony demonstrantów i podkreśla, że niezbadanie takich zarzutów może stanowić naruszenie europejskiej konwencji praw człowieka; wzywa władze serbskie do przeprowadzenia natychmiastowego i bezstronnego dochodzenia oraz do zapewnienia rozliczalności; zwraca uwagę, że Serbia kupuje chiński sprzęt i oprogramowanie po obniżonych cenach w celu wzmocnienia nadzoru nad swoimi obywatelami, w szczególności poprzez wdrożenie rozległych systemów nadzoru wideo i zaawansowane rozpoznawanie twarzy w przestrzeni publicznej dzięki współpracy z Huawei w ramach projektu „Bezpieczne miasto” realizowanego w Belgradzie; wyraża poważne zaniepokojenie doniesieniami, że władze serbskie wykorzystały fundusze przedakcesyjne UE do zakupu oprogramowania biometrycznego i kryminalistycznego od Papilon, rosyjskiego przedsiębiorstwa objętego sankcjami UE; wzywa Komisję do zapewnienia pełnej zgodności z unijnymi środkami ograniczającymi we wszystkich programach finansowanych przez UE; ubolewa nad prowadzoną przez władze serbskie kampanią zastraszania wymierzoną w pokojowo działających studentów, dziennikarzy i aktywistów, w której wykorzystuje się kontrowersyjny raport rosyjskiej Federalnej Służby Bezpieczeństwa (FSB), by fałszywie oskarżać protestujących o użycie armaty dźwiękowej podczas protestu na placu Sławija w Belgradzie 15 marca 2025 r.; podkreśla, że wykorzystywanie strachu jako broni do tłumienia sprzeciwu obywatelskiego jest całkowicie niedopuszczalne i niezgodne z podstawowymi wartościami UE; zdecydowanie potępia ostatnie ataki najwyższych rangą serbskich urzędników na posłów do Parlamentu Europejskiego, w tym fałszywe oskarżenia, jakoby rozpowszechniali oni kłamstwa i błędne informacje na temat protestu;

46. wyraża głębokie zaniepokojenie nasileniem ataków werbalnych, kampanii oszczerstw i nacisków na organizacje społeczeństwa obywatelskiego opowiadające się za praworządnością; wyraża ponadto zaniepokojenie faktem, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Serbii stoją przed coraz większymi wyzwaniami, w tym restrykcyjnymi warunkami, ograniczeniami finansowania, nalotami policyjnymi i innymi formami zastraszania ze strony władz państwowych; podkreśla, jak ważne są warunki umożliwiające lokalnym, dynamicznym organizacjom społeczeństwa obywatelskiego uczestniczenie w kształtowaniu polityki, w tym w procesach integracji z UE, w sposób inkluzywny i konstruktywny; wzywa władze, by zapewniły społeczeństwu obywatelskiemu bezpieczne środowisko do swobodnego działania oraz by powstrzymały się od wszelkich działań podważających jego niezależność i pracę; potępia pogorszenie się warunków pracy dziennikarzy i mediów; wzywa Serbię do odwrócenia regresu w zakresie wolności słowa; zauważa z zaniepokojeniem, że w 2025 r. Serbia osiągnęła najniższy w historii

wynik w światowym rankingu wolności prasy, zajmując 96. miejsce na 180 krajów, co plasuje ją na przedostatnim miejscu w Europie;

47. wyraża głębokie zaniepokojenie tworzeniem wrogiego środowiska dla niezależnych mediów i poszczególnych dziennikarzy poprzez ataki słowne ze strony najwyższych osobistości politycznych; wyraża poważne zaniepokojenie wzrostem liczby odnotowanych ataków na dziennikarzy w ubiegłym roku, w połączeniu ze spadkiem wskaźników ścigania, co sprzyja bezkarności; podkreśla utrzymujące się problemy strukturalne związane z własnością mediów, niewystarczającym nadzorem regulacyjnym i brakiem prawdziwego pluralizmu mediów; z zaniepokojeniem odnotowuje koncentrację własności mediów i nieproporcjonalny wpływ mediów prorządowych, co ogranicza pluralizm i przyczynia się do rozpowszechniania dezinformacji; wzywa władze serbskie do zapewnienia prawdziwie niezależnego i zróżnicowanego środowiska medialnego zgodnie ze standardami europejskimi;

48. z poważnym zaniepokojeniem zauważa, że serbski organ regulacyjny ds. mediów elektronicznych (REM) nadal nie jest w stanie skutecznie funkcjonować, ponieważ wciąż nie posiada pełnoprawnej i działającej rady, niezależnej od ingerencji politycznych; przypomina, że Zgromadzenie Narodowe drugi rok z rzędu nie wybrało członków Rady REM; podkreśla, że ciągły paraliż REM osłabia nadzór regulacyjny w okresie zwiększonej polaryzacji politycznej; przypomina, że Komisja wielokrotnie podkreślała potrzebę w pełni funkcjonującego i niezależnego REM jako kluczowego zabezpieczenia pluralizmu mediów; podkreśla kluczowe znaczenie zapewnienia niezależności i skutecznego funkcjonowania REM; z zadowoleniem przyjmuje udział organizacji społeczeństwa obywatelskiego, stowarzyszeń zawodowych i innych upoważnionych wnioskodawców w pluralistycznym procesie wyboru pomimo nieprawidłowości i naruszeń proceduralnych oraz uważa, że taki udział uwypukla potrzebę uznania wyniku procesu w celu usunięcia podstaw do wycofania należycie wybranych kandydatów; uważa, że wiarygodność zarówno procesu, jak i przyszłej Rady REM można przywrócić jedynie poprzez powrót do zgodnego z prawem etapu procedury i uznanie wyniku najnowszego inkluzywnego procesu selekcji;

49. obawia się o niezależność, wiarygodność i integralność serbskiego krajobrazu medialnego; podkreśla w szczególności rozpowszechnianie dezinformacji i prorosyjskiej propagandy przez media powiązane z państwem; wzywa rząd Serbii do podjęcia odpowiednich środków w celu zapewnienia przejrzystości mediów, dokładności informacji i poszanowania standardów dziennikarskich; wzywa Serbię do odwrócenia regresu w zakresie wolności mediów i

do dostosowania się do europejskiego aktu o wolności mediów[8]; podkreśla, że wzmocnienie umiejętności korzystania z mediów i umiejętności cyfrowych ma zasadnicze znaczenie dla przeciwdziałania dezinformacji, obcym manipulacjom informacjami i ingerencjom oraz antyunijnym narracjom, a także dla wzmocnienia odporności demokratycznej; wzywa Serbię do dalszego rozwijania i wdrażania kompleksowych i inkluzywnych inicjatyw na rzecz umiejętności korzystania z mediów w całym systemie edukacji;

50. z zaniepokojeniem odnotowuje szeroko zakrojone kontrolowanie przez partie polityczne nominacji w sektorze publicznym, agencjach państwowych, przedsiębiorstwach państwowych, radach nadzorczych i kluczowych organach regulacyjnych, ponieważ protekcja polityczna podważa profesjonalizm i rozliczalność administracji;

51. podkreśla znaczenie ochrony wolności akademickiej i autonomii instytucjonalnej zgodnie z zasadami europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego; wyraża głębokie zaniepokojenie doniesieniami o presji finansowej, administracyjnej i fizycznej wywieranej na kadrę akademicką oraz o ingerencji czynników rządowych w autonomię instytucjonalną uniwersytetów, w tym groźbami politycznymi wobec rektora Uniwersytetu w Belgradzie i dziekanów uniwersytetów w całej Serbii, zwolnieniami kadry akademickiej i doniesieniami o interwencjach policji w pomieszczeniach uniwersytetów; wzywa władze serbskie do natychmiastowego zaprzestania tych praktyk i pełnego poszanowania autonomii uniwersytetów zgodnie z europejską konwencją praw człowieka; potępia presję polityczną wywieraną na uniwersytety i inne instytucje badawcze; potępia oczernianie profesorów, badaczy i innych pracowników akademickich w mediach prorządowych; potępia nalot policji na siedzibę Uniwersytetu w Belgradzie, transmitowany za pośrednictwem prorządowych tabloidów, który jest kolejną formą wywierania presji na środowisko akademickie i wolność akademicką oraz zastraszania ich;

52. zauważa z zaniepokojeniem, że postępowanie rządu serbskiego w dziedzinie edukacji i wolności akademickiej podważa standardy określone w rozdziałach 25 i 26, które są jedynymi rozdziałami tymczasowo zamkniętymi przez Serbię; wzywa Komisję do oceny, czy warunki tymczasowego zamknięcia rozdziałów 25 i 26 są nadal spełniane;

53. wyraża poważne zaniepokojenie rosnącą ingerencją polityczną w instytucje kulturalne w Serbii, w tym presją na programowanie

---

8 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1083 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia wspólnych ram dla usług medialnych na rynku wewnętrznym i zmiany dyrektywy 2010/13/UE (europejski akt o wolności mediów), Dz.U. L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

artystyczne, struktury zarządzania i decyzje o finansowaniu, a także na instytucje ochrony dziedzictwa i specjalistów w tej dziedzinie; odnotowuje doniesienia o ograniczeniach w dostępie do treści kulturowych, podważających prawo obywateli do uczestnictwa w życiu kulturalnym, o anulowaniu programów kulturalnych, zwolnieniach osób zawodowo związanych z kulturą oraz naciskach na ekspertów zaangażowanych w ochronę dziedzictwa kulturowego; podkreśla, że wolność wypowiedzi artystycznej, autonomia instytucjonalna i niezależność zawodowa stanowią integralną część życia demokratycznego; wzywa władze serbskie do pełnego przestrzegania tych zasad zgodnie ze standardami europejskimi i europejską konwencją praw człowieka oraz do ustanowienia przejrzystego, opartego na osiągnięciach i odpolitycznionego zarządzania kulturą, zapewniającego sprawiedliwy i niezależny przydział środków publicznych oraz sprzyjające otoczenie dla sektora kultury i sektora kreatywnego wolne od ingerencji politycznych;

54. powtarza, że Serbia musi zapewnić spójne i skuteczne wdrażanie ram legislacyjnych i instytucjonalnych na rzecz ochrony praw podstawowych, zwłaszcza jeśli chodzi o polityki dotyczące przemocy wobec kobiet, deinstytucjonalizacji i przemocy wobec dzieci; wyraża zaniepokojenie utrzymującym się wysokim wskaźnikiem przemocy ze względu na płeć w Serbii, w tym jej wymiarem cyfrowym, i wzywa władze serbskie do zapewnienia reakcji za pomocą odpowiednich planów działania, finansowania i mechanizmów wdrażania;

55. wzywa Serbię do zapewnienia poszanowania praw wszystkich mniejszości narodowych w praktyce oraz do wykazania szczerego zaangażowania w rozwiązywanie nierozstrzygniętych kwestii, w tym dotyczących dostępu do edukacji, informacji, specjalnej przestrzeni medialnej, finansowania, udogodnień i posługi religijnej w językach mniejszości, a także pełnej reprezentacji na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, w miarę możliwości zgodnie z zasadą wzajemności, a także ze wszystkimi odpowiednimi standardami europejskimi; ubolewa, że od 2025 r. mniejszości narodowe nie są reprezentowane na szczeblu ministerialnym, w szczególności jeśli chodzi o teki obejmujące prawa człowieka i prawa mniejszości; podkreśla, że chociaż serbskie ramy prawne i polityczne dotyczące ochrony mniejszości narodowych zasadniczo istnieją, nadal występują znaczne niedociągnięcia w ich skutecznym i spójnym wdrażaniu; odnotowuje znaczne opóźnienie w opracowaniu nowego planu działania na rzecz realizacji praw mniejszości narodowych, który ostatecznie przyjęto 28 maja 2026 r., i podkreśla pilną potrzebę szybkiego sfinalizowania i wdrożenia go przez Serbię; apeluje o dalsze konkretne środki, w tym jasne harmonogramy, odpowiednie zasoby i solidne mechanizmy monitorowania; wzywa do pełnego wdrożenia przepisów antydyskryminacyjnych oraz do wzmożenia wysiłków na rzecz zapewnienia niedyskryminacyjnego traktowania wszystkich mniejszości narodowych i innych mniejszości; apeluje o skuteczne dochodzenia i wyroki skazujące za przestępstwa

motywowane nienawiścią; zdecydowanie potępia ataki, zastraszanie, branie na cel i nękanie społeczności mniejszościowych, w tym Słowaków, Rumunów, Bułgarów i Chorwatów, oraz używanie w prorządowych mediach obelg o charakterze etnicznym; podkreśla, że wymierne i weryfikowalne postępy w ochronie mniejszości powinny być traktowane jako część klastra dotyczącego kwestii podstawowych oraz że należy przewidzieć jasne punkty odniesienia i monitorowanie;

56. podkreśla, że dostęp do edukacji w językach mniejszościowych pozostaje w praktyce ograniczony i należy go zagwarantować na wszystkich szczeblach bez opóźnień lub przeszkód administracyjnych, zgodnie z podstawowymi prawami mniejszości; wzywa Serbię do ochrony i promowania dziedzictwa kulturowego i tradycji mniejszości narodowych tego kraju, w szczególności do stworzenia pozytywnej atmosfery dla edukacji w językach mniejszościowych, a także ubolewa nad łamaniem praw mniejszości w tym zakresie; podkreśla potrzebę zapewnienia wystarczającej liczby nauczycieli, podręczników i materiałów; wzywa Serbię do powstrzymania się od wykorzystywania tożsamości narodowych i zdecydowanie potępia odnotowane przypadki nawoływania do nienawiści wobec niektórych z nich;

57. uznaje rolę rad mniejszości narodowych, ale wyraża zaniepokojenie ich ograniczonymi zdolnościami i apeluje o odpowiednie wsparcie finansowe i instytucjonalne w celu zapewnienia ich niezależności;

58. zdecydowanie potępia podejmowane przez władze Serbii próby podważenia tożsamości narodowej społeczności w kraju; w tym kontekście wyraża zaniepokojenie promowaniem narracji takich jak tzw. naród szopski, które mają na celu wymazanie istnienia społeczności bułgarskiej i zaprzeczenie jej historycznym korzeniom, dziedzictwu kulturowemu i prawu do samookreślenia, chronionemu na mocy prawa międzynarodowego; wzywa Serbię do zapewnienia prawa do posługiwania się nazwiskami i językiem charakterystycznymi dla grup mniejszościowych, w tym kobiet w społeczności bułgarskiej; wyraża zaniepokojenie spadkiem demograficznym odnotowywanym w niektórych grupach mniejszościowych;

59. wzywa rząd serbski do zapewnienia równych praw mniejszości chorwackiej w Serbii, tak jak mniejszości serbskiej przysługują równe prawa w Chorwacji, oraz do wykazania szczerego zaangażowania na rzecz rozwiązania nierozstrzygniętych kwestii dotyczących mniejszości chorwackiej; wyraża ubolewanie z powodu działań Serbii zmierzających do zawłaszczenia chorwackiego dziedzictwa kulturowego i początków chorwackiej tradycji literackiej lub do zakwestionowania statusu języka chorwackiego; jednocześnie z zadowoleniem przyjmuje zatwierdzenie edukacji przedszkolnej w języku chorwackim w Tavankut; oczekuje, że pełne wdrożenie

rozpocznie się natychmiast, i zachęca władze krajowe i lokalne do kontynuowania dialogu z Chorwacką Radą Narodową;

60. podkreśla sytuację mniejszości rumuńskiej w Serbii i wzywa władze, by podjęły działania niezbędne do umożliwienia jej pełnego korzystania z praw językowych, religijnych, edukacyjnych i kulturalnych, w tym poprzez ułatwienie dostępu do edukacji, obrzędów religijnych i mediów w języku rumuńskim, a także by promowały politykę sprzyjającą włączeniu społecznemu, która chroni tożsamość jej członków i ich udział w życiu publicznym; wzywa władze serbskie do powstrzymania się od wprowadzania rozróżnień między Wołochami i Rumunami; ubolewa nad sytuacją rumuńskiego Kościoła Prawosławnego w Serbii, którego państwo nie uznaje oficjalnie za tradycyjny kościół, co stwarza poważne wyzwania dla rumuńskich kościołów i duchownych, jeśli chodzi o sprawowanie kultu religijnego dla społeczności rumuńskiej;

61. ponownie wyraża zaniepokojenie restrykcyjnym i arbitralnym egzekwowaniem ustawy o pobycie stałym i tymczasowym w związku z unieważnianiem meldunku tysięcy Albańczyków w południowej Serbii; wzywa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do jak najszybszego opublikowania kompleksowych statystyk dotyczących obywateli objętych unieważnianiem meldunku w latach 2011–2024 w miejscowościach Medveđa, Bujanovac i Preševo, z podziałem według narodowości/pochodzenia etnicznego; podkreśla, że Ministerstwo Administracji Publicznej i Samorządu Terytorialnego musi zatrzymać proces usuwania obywateli z unieważnionym meldunkiem z jednolitego spisu wyborców;

62. wzywa Serbię do zapewnienia pełnego wdrożenia strategii integracji Romów, w tym odpowiedniego finansowania, koordynacji i monitorowania z udziałem społeczności romskich; apeluje o środki zapewniające równy dostęp do edukacji i zapobiegające segregacji;

63. wyraża zaniepokojenie rosnącymi wpływami politycznymi instytucji religijnych i wzywa władze do zapewnienia poszanowania sekularyzmu, równego traktowania i pełnego uznania wszystkich wspólnot religijnych;

64. potępia utrzymujący się klimat wrogości, dyskryminacji i mowy nienawiści wobec osób LGBTIQ+ w Serbii; wzywa Serbię do poprawy wdrażania przepisów dotyczących przestępstw z nienawiści, nawoływania do nienawiści i przeciwdziałania dyskryminacji; zachęca władze serbskie do niezwłocznego wznowienia procesu legislacyjnego dotyczącego ustawy o równouprawnieniu płci i ustawy o związkach osób tej samej płci w celu wzmocnienia ochrony praw podstawowych i zapewnienia zgodności z europejskimi standardami w zakresie równości i niedyskryminacji;

65. zauważa, że w sprawozdaniu w sprawie handlu ludźmi podkreślono,

że właściwe organy w Serbii nie spełniają wszystkich minimalnych standardów w zakresie wyeliminowania handlu ludźmi, choć odnotowano zwiększone wysiłki w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym; wzywa władze do wyeliminowania tych niedociągnięć poprzez wzmocnienie podejścia skoncentrowanego na ofiarach, zapewnienie skutecznego i odstraszającego ścigania, poprawę koordynacji międzyinstytucjonalnej oraz zacieśnienie współpracy ze społeczeństwem obywatelskim zgodnie ze standardami międzynarodowymi;

Pojednanie i stosunki dobrosąsiedzkie

66. oczekuje, że Serbia będzie w pełni współpracować z Kosowem, aby w końcu postawić przed sądem sprawców ataku terrorystycznego w Banjskiej z 2023 r.; ubolewa, że Serbia nadal nie pociągnęła sprawców do odpowiedzialności, a zwłaszcza Milana Radoičicia, byłego wiceprzewodniczącego Serbskiej Listy; przypomina, że wszystkie osoby odpowiedzialne za akty przemocy muszą zostać pociągnięte do odpowiedzialności i bezzwłocznie stanąć przed wymiarem sprawiedliwości, zgodnie z zasadami praworządności i sprawiedliwości proceduralnej; zdecydowanie potępia atak na kanał Ibar-Lepenac na północy Kosowa w listopadzie 2024 r. i wzywa do szybkiego zatrzymania sprawców i postawienia ich przed sądem; wzywa Serbię do bezzwłocznej odpowiedzi na złożony w styczniu 2025 r. wniosek Kosowa o wzajemną pomoc prawną w związku z tym atakiem oraz do pełnej współpracy w ramach dochodzenia;

67. uznaje ważną rolę Serbii w regionie Bałkanów Zachodnich, a jednocześnie zdecydowanie potępia wszelkie działania lub próby mające na celu ustanowienie strefy wpływów, która podważyłaby suwerenność i integralność terytorialną krajów sąsiadujących;

68. przypomina, że normalizacja stosunków z Kosowem i realizacja wszystkich porozumień osiągniętych w ramach dialogu między Belgradem a Prisztiną pozostają integralną częścią oraz podstawowym i niezbędnym elementem europejskiej perspektywy Serbii; podkreśla, że konkretne, trwałe i możliwe do zweryfikowania postępy w tej dziedzinie mają zasadnicze znaczenie dla wzmocnienia stabilności w regionie i rozwoju europejskiej perspektywy Serbii; podkreśla, że normalizacji tej nie można postrzegać jako kwestii drugorzędnej, lecz musi ona pozostać absolutnym priorytetem politycznym; zwraca uwagę na znaczenie dalszego wzmacniania wysiłków UE na rzecz ułatwiania kontaktów między stronami w celu przezwyciężenia obecnego impasu;

69. podkreśla, że stosunki dobrosąsiedzkie i współpraca regionalna są nadal kluczowymi elementami procesu rozszerzenia; podkreśla znaczenie rozwijania przez Serbię stosunków dobrosąsiedzkich, w szczególności poprzez wdrażanie umów z państwami członkowskimi UE;

70. podkreśla, że integracja europejska nie może iść w parze z koncepcją „serbskiego świata”, której celem jest podważenie pokoju i stabilności w regionie; podkreśla, że takie narracje są sprzeczne z zasadami stosunków dobrosąsiedzkich i współpracy regionalnej, które są podstawowymi elementami procesu przystąpienia do UE; podkreśla, że takie narracje zagrażają procesowi normalizacji stosunków z Republiką Kosowa; wzywa władze serbskie, by powstrzymały się od retoryki i działań, które mogą podsycać napięcia w regionie;

71. zdecydowanie potępia powtarzające się przypadki mowy nienawiści, wrogiej retoryki i podburzającej narracji skierowanej do krajów sąsiadujących, w szczególności Bułgarii, Chorwacji, Kosowa i Albanii, w tym przez urzędników publicznych i media; podkreśla, że taki dyskurs jest niezgodny z wartościami europejskimi i podważa zaufanie, pojednanie i stabilność w regionie; wzywa władze serbskie do aktywnego przeciwdziałania mowie nienawiści, zapewnienia rozliczalności oraz promowania klimatu szacunku i konstruktywnego dialogu w regionie;

72. ponawia apel o poprawę jakości dialogu przez zaangażowanie kobiet, większą przejrzystość wobec społeczeństwa i znaczące zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego;

73. ponownie wyraża pełne poparcie dla wspieranego przez UE dialogu i z zadowoleniem przyjmuje przedłużenie mandatu specjalnego przedstawiciela UE ds. dialogu między Belgradem a Prisztiną Petera Sørensena do 29 lutego 2028 r.;

74. ponownie podkreśla znaczenie konstruktywnego zaangażowania władz Kosowa i Serbii, tak aby przyspieszyć wdrażanie porozumienia w sprawie ścieżki normalizacji stosunków i załącznika wykonawczego do tego porozumienia, które pozostaje ważne i prawnie wiążące dla obu stron; wzywa zarówno Kosowo, jak i Serbię do pełnego wdrożenia porozumienia brukselskiego i umowy z Ochrydy, np. za pomocą ustanowienia stowarzyszenia lub wspólnoty gmin zamieszkanych w większości przez Serbów oraz zniesienia sprzeciwu Serbii wobec członkostwa Kosowa w organizacjach regionalnych i międzynarodowych, a także do unikania jednostronnych działań, które mogłyby osłabić dialog;

75. potępia powtarzającą się negatywną, agresywną i szowinistyczną retorykę serbskich przywódców politycznych skierowaną przeciwko krajom i narodom sąsiadującym, która podważa wysiłki na rzecz nawiązania stosunków dobrosąsiedzkich, w tym jeśli chodzi o niekonstytucyjne obchody Dnia Republiki Serbskiej, które zagrażają stabilności i integralności terytorialnej Bośni i Hercegowiny; wzywa Serbię do powstrzymania się od eskalacji narracji oraz do dopilnowania, aby jej polityka bezpieczeństwa i obrony była zgodna z wartościami europejskimi i zapewniała poszanowanie stosunków

dobrosąsiedzkich;

76. potępia agresywną i podburzającą retorykę stosowaną przez prezydenta Serbii wobec sąsiadów, który bezpodstawnie twierdzi, że Chorwacja, Albania i Kosowo przygotowują się do ataku na Serbię, i który wykorzystuje to jako pretekst do zakupu chińskich pocisków naddźwiękowych;

77. ubolewa, że Serbia nadal usiłuje izolować sąsiadujące z nią Kosowo od społeczności międzynarodowej, prowadząc kampanie przeciwko uznaniu tego kraju lub wykluczając go z organizacji międzynarodowych; wzywa Serbię, aby przestała sprzeciwiać się wnioskowi Kosowa o członkostwo w Radzie Europy; taki sprzeciw narusza porozumienie między Kosowem a Serbią z 2013 r. w sprawie normalizacji stosunków;

78. wzywa Serbię, by aktywniej przeciwstawiała się negowaniu zbrodni wojennych i rewizjonizmowi historycznemu, zwłaszcza w odniesieniu do wojen w Chorwacji, Bośni i Hercegowinie oraz Kosowie; wzywa władze Serbii do zapewnienia sprawiedliwości ofiarom przez uznawanie i respektowanie wyroków sądowych w sprawie zbrodni wojennych, walkę z bezkarnością za zbrodnie wojenne oraz wspieranie krajowych prokuratorów w stawianiu sprawców przed sądem; zdecydowanie potępia powszechne publiczne negowanie międzynarodowych orzeczeń w sprawie zbrodni wojennych, w tym negowanie ludobójstwa w Srebrenicy; apeluje o włączenie negowania zbrodni wojennych i gloryfikacji zbrodniarzy wojennych do kodeksu karnego w celu ścigania wszelkich form zaprzeczania zbrodniom wojennym określonych w wyrokach Międzynarodowego Trybunału Karnego dla byłej Jugosławii i Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości;

79. ubolewa, że Serbia nie wykazała rzeczywistego zaangażowania, by rozliczyć się ze swoją przeszłością oraz skutecznie zbadać i ścigać zbrodnie wojenne, o czym świadczy brak zarzutów wobec osób podejrzanych pełniących istotne funkcje, brak prokuratora generalnego ds. zbrodni wojennych od 2023 r. oraz powszechne publiczne negowanie międzynarodowych wyroków w sprawie zbrodni wojennych, w tym negowanie ludobójstwa w Srebrenicy; ubolewa nad ciągłym promowaniem skazanych zbrodniarzy wojennych przez partię rządzącą i za pośrednictwem prorządowych mediów, co zapewnia im przestrzeń dla rewizjonizmu historycznego i mowy nienawiści;

80. podtrzymuje swoje stanowisko w sprawie znaczenia otwarcia i publikacji archiwów wojennych oraz ponawia swój apel o otwarcie archiwów byłej Jugosławii, a w szczególności o zagwarantowanie dostępu do akt byłych jugosłowiańskich służb specjalnych (UDBA) i tajnych służb Jugosłowiańskiej Armii Ludowej (KOS) oraz o zwrot tych akt odpowiednim rządom sukcesorom na ich wniosek;

81. podkreśla potrzebę konstruktywnej współpracy regionalnej w rozliczaniu zbrodni wojennych poprzez unikanie konfliktów jurysdykcji i dopilnowanie, aby zbrodnie wojenne były ścigane bez jakiejkolwiek dyskryminacji, oraz podkreśla, że wszystkie nierozstrzygnięte kwestie w tym zakresie muszą zostać w pełni rozwiązane;

82. zauważa, że poważnym wyzwaniem i poważną przeszkodą dla normalizacji stosunków są nadal nierozwiązane sprawy osób zaginionych; wzywa Serbię do wzmożenia wysiłków na rzecz pojednania i do przyjęcia bardziej aktywnego podejścia; wzywa Serbię do pełnej współpracy z organami sądowymi państw członkowskich UE w dochodzeniach w sprawie zbrodni wojennych, w tym zbrodni przeciwko osobom zaginionym, oraz do dostarczenia wszelkich istotnych informacji, które umożliwiłyby ich identyfikację; wzywa do konstruktywnej współpracy dwustronnej z innymi zainteresowanymi państwami dzięki szybkiej wymianie informacji, w tym poprzez dostęp do dokumentacji i archiwów oraz poprzez rozwiązywanie spraw dotyczących osób zaginionych, rozstrzyganie spraw spadkowych, ściganie zbrodni wojennych i zwrot dóbr kultury; wzywa Serbię do ostatecznego przyjęcia od dawna zapowiadanej ustawy o osobach zaginionych w prawdziwie pluralistyczny i przejrzysty sposób;

83. potępia wykorzystywanie serbskiego Kościoła Prawosławnego jako narzędzia rozszerzenia serbskich wpływów w całym regionie i wzywa przywódców religijnych w tym kraju, by promowali przekazy, które sprzyjają stosunkom dobrosąsiedzkim i zrozumieniu między poszczególnymi krajami i religiami w regionie, a także aktywnie przyczyniali się do zapobiegania kulturze konfrontacji; wzywa do ochrony mniejszości religijnych w Serbii i Kosowie oraz do zapewnienia dostępu do miejsc kultu;

Reformy społeczno-gospodarcze

84. przypomina, że wsparcie w ramach planu reform i wzrostu gospodarczego jest uzależnione od poszanowania skutecznych mechanizmów demokratycznych, w tym wielopartyjnego systemu parlamentarnego, wolnych i uczciwych wyborów, pluralistycznych mediów, niezależnego sądownictwa, praworządności, wypełnienia wszystkich zobowiązań w zakresie praw człowieka i konstruktywnego zaangażowania w normalizację stosunków z Kosowem; z zaniepokojeniem zauważa, że w styczniu 2026 r. Komisja zatwierdziła jednak pierwszą wypłatę środków dla Serbii w ramach Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich; wzywa Komisję do wyjaśnienia, w jaki sposób spełniono warunki wstępne; zauważa, że zapewnienie Serbii funduszy jest niewłaściwym sygnałem dla innych krajów ubiegających się o członkostwo w UE, sugerującym, że fundusze UE można uzyskać bez rzeczywistych postępów w zakresie reform

związanych z przystąpieniem; uważa, że fundusze europejskie powinny lepiej wspierać reformy demokratyczne w tym kraju; wzywa do przeprogramowania odpowiednich istniejących i przyszłych funduszy UE w celu przekierowania większych środków na wspieranie reform sądownictwa, środków antykorupcyjnych, niezależnych mediów i organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz niezależnego sektora kultury, aby wspierać ich kluczową pracę; podkreśla, że wsparcie udzielane za pośrednictwem rządu serbskiego powinno zostać natychmiast zawieszone ze względu na brak wyraźnych i wiarygodnych postępów w dziedzinie praworządności, wolności mediów i warunków wyborczych;

85. zauważa, że proces przystąpienia do UE opiera się na zbliżeniu ustawodawstwa krajowego do dorobku prawnego UE; podkreśla potrzebę dalszych działań na rzecz wdrażania reform zarządzania finansami publicznymi i administracji publicznej oraz na rzecz przeciwdziałania utrzymującym się ograniczeniom zdolności administracyjnych poprzez stałe inwestycje UE w rozwój zdolności wysokiej jakości oraz ramy wymiany wiedzy; wzywa Serbię do zintensyfikowania wysiłków i zwiększenia inwestycji w rozwój społeczno-gospodarczy regionów przygranicznych w celu rozwiązania problemu wyludnienia i zapewnienia mieszkańcom dostępu do podstawowych usług, w tym możliwości zawodowych, opieki zdrowotnej i edukacji;

86. wzywa UE i kraje Bałkanów Zachodnich do ustanowienia ram współpracy między Prokuraturą Europejską (EPPO) a jej odpowiednikami z Bałkanów Zachodnich oraz do szybkiego zawarcia dwustronnego porozumienia roboczego z EPPO, tak aby umożliwić EPPO skuteczne wykonywanie uprawnień w zakresie funduszy IPA III i Instrumentu na rzecz Bałkanów Zachodnich w krajach będących beneficjentami; wzywa do wypłaty środków w ramach przyszłego programu „Globalny wymiar Europy” na ściśle określonych warunkach dotyczących praworządności;

87. wyraża zaniepokojenie skalą i zakresem udzielonych zamówień, które są wyłączone z istniejących ram prawnych dotyczących zamówień publicznych;

88. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący rozpoczęcia negocjacji z Serbią i innymi krajami Bałkanów Zachodnich w celu ich włączenia do unijnego systemu znoszącego opłaty roamingowe; podkreśla, że rozszerzenie obszaru objętego tym systemem na Bałkany Zachodnie przyniosłoby wymierne korzyści zarówno obywatelom, jak i przedsiębiorstwom, ponieważ sprzyjałoby kontaktom międzyludzkim, wzmacniałoby więzi gospodarcze, wspierałoby wymianę edukacyjną i ułatwiałoby turystykę; wzywa do szybkiego przyjęcia mandatów negocjacyjnych i terminowego zawarcia umów dwustronnych z partnerami z Bałkanów Zachodnich;

89. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że banki w Serbii oficjalnie rozpoczęły przeprowadzanie transgranicznych transakcji w euro za pośrednictwem systemu jednolitego obszaru płatności w euro (SEPA);

90. z ubolewaniem odnotowuje wyzwania demograficzne, przed którymi stoi Serbia ze względu na starzenie się społeczeństwa i niski współczynnik urodzeń, spotęgowane odpływem młodzieży spowodowanym niepewnością polityczną i trudnościami społeczno-gospodarczymi;

91. wzywa Serbię do wzmocnienia ochrony bezpieczeństwa i higieny pracy poprzez przyjęcie konkretnych krajowych strategii politycznych dotyczących zagrożeń psychospołecznych i innych pojawiających się zagrożeń, w tym w gospodarce prac dorywczych i gospodarce platform, oraz poprzez zapewnienie pracownikom rzeczywistego prawa do bycia offline; wzywa Serbię do dopilnowania, aby pracownicy domowi byli w pełni objęci przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy oraz aby byli skutecznie chronieni w praktyce, w tym poprzez odpowiednie mechanizmy inspekcji pracy i egzekwowania przepisów; wzywa Serbię do zapewnienia równości wynagrodzeń dla kobiet i mężczyzn poprzez przyjęcie skutecznych środków, które pozwolą osiągnąć wymierne postępy w zmniejszaniu zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć;

92. wzywa Serbię, by dostosowała swoje przepisy dotyczące prawa do strajku do norm MOP; wzywa Serbię do wzmożenia wysiłków na rzecz zmniejszenia luki w zatrudnieniu między kobietami a mężczyznami oraz do promowania wymiernych postępów w zakresie reprezentacji kobiet na stanowiskach kierowniczych;

93. zauważa, że dialog społeczny i konsultacje z partnerami społecznymi są nadal słabe, i wzywa władze do wzmocnienia rokowań zbiorowych, w prawie i w praktyce, oraz do wykorzystania Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich do wspierania budowania zdolności partnerów społecznych; zauważa, że wypłata środków z Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich musi pozostać uzależniona od zaangażowania partnerów społecznych w opracowanie programu reform;

94. ponownie zwraca uwagę, że Serbia musi zwiększyć przejrzystość w odniesieniu do badania bezpośrednich inwestycji zagranicznych;

Energia, środowisko, zrównoważony rozwój i łączność

95. zwraca uwagę na politycznie newralgiczną sytuację przedsiębiorstwa naftowo-gazowego Naftna Industrija Srbije (NIS) i przekształcenie jego struktury własnościowej, w kontekście sankcji nałożonych przez Stany Zjednoczone i faktu, że większościowe udziały w NIS mają rosyjskie przedsiębiorstwa Gazprom i Gazprom Neft; odnotowuje

zaangażowanie i wsparcie UE oraz Chorwacji na rzecz znalezienia trwałego rozwiązania tego kryzysu; uważa, że niezbędnym celem w zakresie polityki bezpieczeństwa jest odejście Serbii od rosyjskiej energii;

96. wzywa władze serbskie do pilnego wzmożenia wysiłków na rzecz dywersyfikacji źródeł dostaw gazu, w tym poprzez wzmocnienie regionalnych połączeń międzysystemowych, inwestycje w energię ze źródeł odnawialnych oraz dostosowanie do unijnej strategii dywersyfikacji źródeł energii; ubolewa, że mimo wysiłków Serbii na rzecz dywersyfikacji dostaw energii, aby uniezależnić się od Rosji, niedawne rozmowy doprowadziły do zawarcia nowej umowy z Rosją w sprawie importu gazu, co podważa postępy Serbii w dostosowywaniu się do polityki energetycznej UE i budzi poważne wątpliwości co do zobowiązania tego kraju do zmniejszenia strategicznej zależności od rosyjskich źródeł energii; zauważa, że dywersyfikację źródeł energii można postrzegać jako element strategicznego ukierunkowania kraju;

97. ponownie podkreśla znaczenie ochrony norm środowiskowych w Serbii, zwłaszcza w odniesieniu do projektów wydobywczych, przy pełnym poszanowaniu praw społeczności lokalnych;

98. wzywa Serbię do właściwej i przejrzystej kontroli i oceny przychodzących bezpośrednich inwestycji zagranicznych, zwłaszcza pod względem norm środowiskowych i zrównoważonego rozwoju; wyraża zaniepokojenie doniesieniami o degradacji środowiska i skutkach społecznych związanych z wielkoskalowymi projektami wydobywczymi, a także poważnymi skutkami dla środowiska i zdrowia publicznego działalności wydobywczej i przemysłowej z udziałem chińskich inwestorów, co doprowadziło do zintensyfikowanej eksploatacji miedzi, złota i innych rzadkich materiałów w gminach Bor i Majdanpek; podkreśla, że przy zatwierdzaniu i wdrażaniu takich projektów Serbia musi w pełni chronić swój porządek konstytucyjny, zapewnić ścisłe przestrzeganie norm środowiskowych oraz chronić prawa społeczności lokalnych i mniejszości narodowych; wzywa władze serbskie do zapewnienia pełnej przejrzystości, rozliczalności i należytej staranności w procedurach udzielania zamówień publicznych, prywatyzacji i koncesji z udziałem zagranicznych przedsiębiorstw państwowych, w tym wykonawców chińskich;

99. jest zaniepokojony niedawnymi blokadami na przejściach granicznych do strefy Schengen zorganizowanymi przez zawodowych kierowców z krajów Bałkanów Zachodnich w związku z wdrażaniem unijnego systemu wjazdu/wyjazdu (EES), ponieważ zagrażają one źródłom utrzymania ludności w krajach kandydujących i potencjalnie zakłócają łańcuchy dostaw w UE; wzywa Komisję, aby w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi oceniła możliwe pragmatyczne i prawnie uzasadnione rozwiązania, które równoważą

realia operacyjne w sektorze transportu z potrzebą zachowania integralności dorobku Schengen, zapewniając odpowiednie zabezpieczenia i zapobiegając wszelkim nadużyciom;

100. wzywa Serbię do zwiększenia wysiłków na rzecz transpozycji odpowiedniego dorobku prawnego w dziedzinie środowiska i klimatu oraz do zapewnienia właściwego stosowania norm ochrony środowiska; apeluje do władz serbskich o poprawę przejrzystości wszystkich inwestycji, w tym chińskich i rosyjskich, oraz ocen ich oddziaływania na środowisko; wyraża zadowolenie z przyjęcia ustawy o ocenie oddziaływania na środowisko oraz ustawy o strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko; podkreśla jednak, że zasadnicze znaczenie ma nadal skuteczna realizacja, w szczególności dopilnowanie, by wszystkie projekty podlegały pełnym i przejrzystym procedurom oceny, by udział społeczeństwa był znaczący i terminowy oraz by żadne praktyki administracyjne nie pozwalały na pominięcie kompleksowej kontroli środowiskowej w projektach;

101. wzywa Serbię, by przyspieszyła dostosowanie przepisów do dyrektywy ptasiej i dyrektywy siedliskowej oraz znacznie zintensyfikowała wysiłki na rzecz identyfikacji i wstępnego wyznaczenia obszarów sieci Natura 2000 z myślą o wypełnieniu podstawowych zobowiązań wynikających z rozdziału 27, a także by rozszerzyła obszary chronione i skutecznie nimi zarządzała, w tym poprzez skuteczniejsze egzekwowanie przepisów dotyczących przestępstw przeciwko dzikiej przyrodzie; wyraża zaniepokojenie rosnącą presją ze strony przemysłu wydobywczego na obszary o wysokiej różnorodności biologicznej, w tym obszary chronione i ekosystemy starodrzewów; ponownie daje wyraz ubolewaniu z powodu braku działań w sprawie zanieczyszczenia, w tym zanieczyszczenia rzeki Dragowisztica, przez kopalnie działające w tym regionie oraz szkodliwego oddziaływania na zdrowie miejscowej ludności i na środowisko;

°

° °

102. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz rządom i parlamentom państw członkowskich, a także do przetłumaczenia jej na język serbski i przekazania jej prezydentowi, rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Serbii.